

Dengang StarWars var noget ved

af Merete Bøye

Siden StarWars franchisen blev købt af Disney-koncernen, er der blevet produceret en lind strøm af film og serier, som foregår for længe siden i en galakse langt, langt herfra. Det hele er ved at være ret udvandet, og bortset fra Andor og de to første sæsoner af Mandalorianeren er det hele ret kedsommeligt og skematisk proppet med "strong female leads" og "the message".

Men det skal ikke få os til at glemme, at StarWars oprindeligt var en fantastisk samling af spændende, medrivende og evigt aktuelle fortællinger. Sammen med mine to sønner har jeg guset de to første trilogier. Der er stor forskel mellem den oprindelige trilogi og prequel-trilogien, men der er meget godt at sige om dem begge to.

Den oprindelige trilogi beskrives nok bedst som en fusion mellem genrerne science fiction og fantasy. Selvom den foregår i rummet og indeholder science fiction-elementer som robotter, rumskibe og eksotiske fremmede racer fra andre planeter, så er den ikke sat i fremtiden, men "a long, long time ago", m.a.o. i en mytologisk urtid. Også handlingen er mytologisk. Det er kampen mellem det gode og det onde – den lyse og den mørke side af Kraften – og det er derfor hele tiden let at se, hvem man skal holde med. Vi har de gode jedi-riddere mod den onde Kejser og hans onde imperium. Kejseren er utvetydigt ond, han er gjort af ren ondskab, han er Fanden selv, og derfor er krig imod ham altid det indlysende rigtige valg. Trilogien ender med, at det gode sejrer og hele galaksen jubler. Den oprindelige trilogi hører til i myternes rige, ligesom Ringenes Herre, Narnia-bøgerne og al den slags.

Prequel-trilogien foregår 20-30 år før den oprindelige trilogi. Trods sit flottere og mere fantastiske grafiske udtryk er den handlingsmæssigt mere "nede på jorden". Der er to historier i prequel-trilogien. Først er der den græske tragedie om Luke Skywalkers far, halvguden Anakin Skywalker (undfanget ved Kraften), som begår hybris, rammes af Nemesis og dømmes til en evighed i smerte og slaveri for Kejseren, efter at han har svigtet alle dem han kender og elsker, og hans hustru – som han ville frelse fra døden – er død af sorg på grund af ham. Det er det, grækerne kaldte ironi.

Den anden historie er en mudret og forvirrende fortælling om Imperiets tilblivelse. Den indeholder beskidte politiske intriger og svært gennemskuelige rænkespil og magtkampe, som står i skarp kontrast til de klare billeder af de fantastiske verdener, som vi bliver præsenteret for gennem overdreven brug af CGI, som vi i 2001 syntes var helt fantastisk, men som nu ikke virker helt overbevisende, men pyt med det. Det er handlingen, det handler om.

Ligesom i den oprindelige trilogi har vi de gode jedier, og her før imperiet sejrede var der masser af dem. Mens de på Luke Skywalker's tid må gemme sig og leve som fredløse, var de på prequel-trilogiens tid indflydelsesrige og færdedes hjemmavant ved hoffer og i parlamenter. Jediene er åbenbart indrulleret som en slags elitesoldater under den galaktiske republik's senat. Lidt ligesom riddere i middelalderen var kongens lensmænd (eller som samuraiene i Japan, der udgjorde en slags kriger-adel), men alligevel ikke helt, for jedierne har deres eget råd, som senatet plejer at lytte til.

Seerne holder selvfølgelig med jediridderne, og fordi de holder med republikken, holder vi også med republikken, som p.t. kæmper på to fronter: dels mod irriterende separatister, dels mod en handelsføderation, som begynder at tiltage sig mere og mere magt. Snart finder vi dog ud af, at ikke alle senatorer er lige fine i kanten, og kansleren har vist sin helt egen dagsorden, hvad den så end går ud på, og hold da op, hvor han ligner den onde Darth Sidious, som har forbindelse til den frafaldne Jedi Grev Dooku, der spiller en ledende rolle i føderationen. Så er Grev Dooku jo nok en af de onde, men næh, måske ikke helt, for han advarer jedirådet om, at Darth Sidious nu styrer hele republikken, og er det måske det, de vil have? Åh, nej, jeg får ondt i hovedet, det er for indviklet.

Der er en god scene, hvor Anakin er taget på picnic med senatoren Padme Amidala (som han er lun på), og han siger til hende, at han ikke bryder sig om politikere. Det man burde gøre, siger den 19-årige klogeåge, er at vælge nogle repræsentanter, som så skal sætte sig sammen og blive enige om, hvad man skal gøre, og så gøre det. Jamen det er sådan set også det, vi prøver, siger Padme, men det er bare svært, fordi folk tit ikke er enige. "Så må nogen tvinge dem til at blive enige", siger Anakin og afslører dermed sit udemokratiske sindelag.

En anden god scene er også mellem Anakin og Padme, hvor hun er i gang med at gennemskue kanslerens magtsyge planer for afskaffelse af demokratiet, og hun siger: "Hvad nu, hvis det demokrati, vi troede vi tjente, ikke længere eksisterer?" Et meget godt spørgsmål, når man

ihukommende den oprindelige trilogi sidder med bagklogskaben om, at republikken er godt på vej til at forvandle sig til Imperiet. Da kansleren kort tid efter proklamerer republikkens afskaffelse og grundlægger Imperiet, sker det til stående klapsalver fra senatet, og Padme siger til sig selv og senator Organa: "Det er altså sådan, friheden dør. Under dundrende bifald."

De to "gamle" trilogier er meget forskellige, og det tog mig nogle år at komme til at holde af prequel-trilogien (man skal lige komme sig over Jar-Jar og midiklorianerne), men hver gang jeg ser den, synes jeg, den bliver bedre. Den kan det samme som gode dystopiske romaner, nemlig fortælle noget sandt om menneskers fejlbarlighed og civilisationers skrøbelighed.